

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIAUS BENDRADARBIAVIMAS

2008 m. sausio 15 d. Nr. VA-P-30-5-1
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus Kęstučio Širvaičio
2007-05-02 pavedimą Nr. P-30-5 P

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Gytis Andrulionis (grupės vadovas)
Neringa Miškinytė
Ieva Norušaitienė

Auditas pradėtas 2007-05-02
Auditas baigtas 2008-01-15

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Viešojo ir privataus sektorių partnerystė (toliau – VPSP) laikoma vis svarbesniu veiksmu kiekvienos valstybės ekonomikoje. Daugelio pasaulio valstybių patirtis rodo, kad viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas gali teikti didelę naudą visuomenei ir valstybei, nes šių projektų metu privatus sektorius naudodamas savo lėšas, patirtį ir iniciatyvą gali teikti viešąsias paslaugas, pagerinti jų kokybę, ar sukurti viešosioms paslaugoms teikti reikalingą turtą.

Siekdami įvertinti Lietuvoje egzistuojančią politiką viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo srityje; atlikti teisės aktų analizę ir vertinimą; išanalizuoti pasirinktus koncesijų atvejus bei padėti geriau suprasti VPSP sistemą; visa tai palyginti su praktika tarptautinių institucijų bei užsienio valstybių, kurios VPSP srityje laikomos labiausiai pažengusiomis, atlikome veiklos auditą. Jo metu siekėme atsakyti į klausimą, ar Lietuvoje yra sudarytos pakankamos prielaidos viešajam sektoriui bendradarbiauti su privačiu, o viešojo sektoriaus išteklius naudoti efektyviai, ekonomiškai bei rezultatyviai.

Audito metu nustatyta:

- Lietuvoje egzistuoja poreikis vykdyti projektus, kuriuose viešasis sektorius bendradarbiauja su privačiu, tačiau vykdomų projektų skaičius ir mastas netenkina esamų poreikių. Tokių projektų inicijavimas ir įgyvendinimas yra apsunkinti, nes valstybė skiria nepakankamą dėmesį vieningai ir nuosekliai VPSP politikai bei strategijai formuoti – neparengti dokumentai dėl centralizuoto VPSP proceso valdymo, koordinavimo ir priežiūros; kompleksiskai nereglamentuotos galimos šio bendradarbiavimo formos, nors jų poreikis praktikoje egzistuoja.
- Lietuvoje reglamentuotas koncesijų institutas ir jau inicijuoti arba vykdomi 45 koncesijų projektai, tačiau ši sritis išlieka problemiška, nes: (1) koncesijas reglamentuojantys teisės aktai yra nepakankami, (2) koncesijų sutartys sudaromos pažeidžiant teisės aktus, (3) koncesijų sutartyse nėra aiškiai identifikuojamos, įvertinamos ir tarp šalių paskirstomos rizikos, (4) prašymus dalyvauti koncesijų konkursuose dažniausiai pateikia tik po vieną dalyvį, o tai sąlygoja konkurencijos nebuvimą ir mažina suteikiančios institucijos galimybes derėtis dėl geresnių koncesijos sutarčių sąlygų, (5) galiojantys teisės aktai nereikalauja, kad viešojo sektoriaus subjektas atliktų išsamų planuojamo koncesijos projekto vertinimą, įrodantį, kad projektas yra efektyvesnis nei kiti turto sukūrimo, pagerinimo ar paslaugų teikimo būdai, nereikalauja galimybių studijoje atspindėti ir būsimų savivaldybės ilgalaikių įsipareigojimų socialinių-ekonominių poveikių.

- Lietuvoje viešojo sektoriaus subjektai, suinteresuoti vykdyti VPSP projektus, negauna profesionalios konsultacinės ir metodinės pagalbos. Vyriausybė iki šiol nėra paskyrusi institucijos, kuri kontroliuotų koncesijų suteikimą, prižiūrėtų koncesijų sutarčių vykdymą ir koncesijų klausimais teiktų metodinę pagalbą suteikiančiosioms institucijoms, nors ši pareiga jai buvo numatyta dar 2006 m. liepos 11 d. Koncesijų įstatymo 28-1 straipsnyje.

Audito ataskaitoje pateikėme rekomendacijas, kurios, mūsų nuomone, leidžia ar sudaro prielaidas spręsti nustatytas problemas. Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomendavome:

- Patvirtinti viešojo ir privataus sektorių partnerystės strategiją, nes šiuo metu nėra aiškiai paskirstytos valstybės institucijų, dalyvaujančių VPSP procese, funkcijos ir atsakomybė.
- Teisės aktuose reglamentuoti VPSP apibrėžimą ir formą, kai privataus sektoriaus subjektas investuoja į valdžios sektoriaus funkcijoms priskirtas veiklos sritis ir vykdo šiose srityse veiklą, už kurią atlyginimą jam moka viešasis sektorius, apibrėžiant maksimalią trukmę sutarties, kuri pagal šią formą gali būti sudaroma. Pagal poreikį, svarstyti galimybę specialiuose teisės aktuose reglamentuoti kitas viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės formas.
- Papildyti Koncesijų įstatymą ir naujas partnerystės formas reglamentuojančių teisės aktų projektus reikalavimu, kad viešojo sektoriaus subjektas partnerystės projektą gali įgyvendinti tik tuo atveju, jeigu atliktas vertinimas rodo, jog projektas yra efektyvesnis nei kiti turto sukūrimo, pagerinimo ar paslaugų teikimo būdai.
- Paskirti subjektą, kuris koncesijų srityje teiktų profesionalią konsultacinę ir metodinę pagalbą, kontroliuotų koncesijų suteikimą ir dalyvautų prižiūrint koncesijų sutarčių vykdymą. Teisės aktuose reglamentavus naujas VPSP formas, paskirti subjektą, kuris dėl naujų formų taikymo teiktų profesionalią konsultacinę ir metodinę pagalbą, kontroliuotų sutarčių dėl tokių formų sudarymą ir dalyvautų prižiūrint jų vykdymą.

Rekomendacijas taip pat pateikėme Elektrėnų savivaldybės ir Vilniaus apskrities virštininko administracijoms. Panevėžio miesto savivaldybė audito metu nustatytą teisės aktų pažeidimą ištaisė.